

A l'escola a peu Camí escolar de Son Serra CEIP Son Serra

CEIP SON SERRA

Dades de contacte

Adreça: carrer de Maribel, 48

Telf. 971 798769

A/e ceipsonserra@educacio

www.ceipsonserra.org

1. QUÈ ÉS UN CAMÍ ESCOLAR?

És un itinerari senyalitzat i segur que poden seguir els nins i nines en els trajectes d'anada i tornada a l'escola. El camí té un origen (un o diversos punts de partida) i un final del trajecte, que sempre és el centre escolar.

Això vol dir que els infants van tots sols a peu pel carrer o amb companys de diferents edats per l'itinerari que té les condicions de més seguretat. També poden anar acompanyats d'altres persones adultes de la seva pròpia família o persones voluntàries, que participen en els acompanyaments.

En termes generals, a totes les ciutats europees, i Palma no n'és una excepció, ha disminuït la presència d'infants al carrer a partir de l'ús generalitzat del cotxe i el deteriorament de l'espai urbà com espai de convivència ciutadana. Encara que a partir dels 8 anys els nins i nines tenen la capacitat per a moure's tots sols per la ciutat, en la pràctica no ho fan. Les actituds parentals de protecció no afavoreixen l'autonomia dels infants i, de fet, la majoria mai van tots sols a escola, sinó que hi solen anar acompanyats d'una persona adulta. En el 70% dels casos són els pares i les mares qui fan els acompanyaments.¹

D'altra banda, caminar és una activitat saludable², la manera més senzilla de fer esport perquè incorpora l'exercici físic d'una forma natural i quotidiana. Anar a peu, a més a més, és econòmic, és ecològic i és ràpid, sobretot en desplaçaments curts.

Antecedents

A Europa són iniciatives que neixen als països nòrdics i que s'han estès sobretot a Itàlia entorn al moviment "La citta dei bambini" (1991), projecte que inspira el pedagog Francesco Tonucci. Un dels primers projectes tenia com a objectiu retornar l'autonomia als infants en el procés d' anar i tornar de l'escola: "A scuola ci andiamo da soli".

¹ Audi Atitudes "Los niños, las ciudades y la seguridad vial: una visión a partir de la investigación" (2009)

² Segons l'Enquesta Nacional de Salut 2011-2012 per a la població infanto-juvenil (2 a 17 anys), un 26 dels infants i joves de Balears tenen sobrepès i un 9% obesitat, 7 punts per sobre de la mitjana estatal.

A França i als països francòfons aquestes experiències reben el nom genèric de *Pedibus*, Per a posar un exemple, només a la zona de *Grand Lyon* s'han desenvolupat 152 línies de *Pedibus* des del 2007. A la Gran Bretanya es coneix com a *walking bus* i a Alemanya com a *Schulwegbegleitu*.

A l'Estat espanyol, aquesta iniciativa ha estat promoguda sobretot a Barcelona, on el curs escolar 2012-2013 ja hi havia 44 camins escolars. També s'ha aplicat a altres ciutats com Saragossa o Segòvia..

A Palma el primer camí escolar que s'ha posat en marxa és el de Son Gotleu, camí que encercla tots els centres educatius del barri: CEIP Gabriel Vallseca, Corpus Christi, CEIP Joan Capó, Escoleta Sant Josep Obrer i CEIP Es Pont. Tot seguit s'ha engegat el camí escolar de Can Capes entorn el Col·legi La Milagrosa.

L'Ajuntament de Palma promou en el Pla de Mobilitat Sostenible (PMUS). els camins escolars com una de les mesures per a impulsar hàbits de mobilitat més sostenibles i segurs a través de la participació, conscienciació i informació.

2. OBJECTIUS DEL CAMÍ ESCOLAR

Objectius generals:

- Afavorir una mobilitat sostenible i la mobilitat a peu a ciutat
- Facilitar la mobilitat autònoma dels nins i nines en els seus trajectes escolars

Objectius específics:

- Millorar el coneixement del barri
- Millorar la capacitat d'orientació.
- Identificar les situacions de perill/ seguretat viària
- Assolir hàbits de vida més saludables
- Reduir les emissions de CO2
- Reduir la congestió de vehicles

3. QUI PARTICIPA EN EL CAMÍ ESCOLAR

Els infants

La població diana és l'alumnat del cicle superior de l'educació primària (cinquè i sisè), si bé es considera que partir dels 8 anys poden començar a anar tots sols a l'escola i tenen capacitats per a identificar els perills de la via pública.

Les famílies

La participació de les famílies es pot canalitzar a través de les AMIPA, però el projecte de camí escolar s'adreça a totes les famílies de l'escola, siguin membres de l'associació o no..

La participació de les famílies pot tenir diferents nivells: com a acompanyants voluntaris als desplaçaments, en la valoració de la seguretat dels itineraris o simplement com a usuaris dels itineraris, ja que als seus desplaçaments a peu es beneficiaran de les millores de l'entorn urbà i de la percepció de seguretat

El centre educatiu

És important que els objectius del camí escolar es puguin incorporar a les àrees curriculars i que es puguin posar en marxa dinàmiques participatives a la fase de diagnòstic i disseny del projecte amb els infants (treball d'aula, coneixement de l'entorn...).

El centre escolar ha de tenir un paper actiu a les diferents fases i propostes del projecte, a l'hora de passar les enquestes, a les accions de divulgació a les famílies, a la posada en marxa d'activitats educatives...

El CEIP Son Serra ha designat un referent del projecte, Ana López, directora

Les associacions i establiments del barri

Es parteix del supòsit que una mobilitat sostenible afavoreix a tots els veïns i veïnades del barri. És convenient fer partícips les associacions del barri i també els establiments (comerços, oficines, apotecaries...) que es trobin a peu del camí escolar com a col·laboradors del projecte. És el que algunes iniciatives anomenen **comerç amic**.

S'ha identificat a la zona diversos negocis i establiments comercials, que podrien formar part de del projecte.

El barri compta amb una associació de veïnats:

Associació de veïns de Son Serra- La Vileta Es Vinyet

Adreça: Degà Tous, 9, baixos

L'Ajuntament de Palma

Diverses àrees i serveis estan implicats en el Camí Escolar

Àrees	Personal tècnic	Telèfon	A/e
Educació, Família, Majors i Immigració	Margalida Simonet, tècnica del Servei de Família	971 228 756 ext. 7723	msimonet@palma.es
Seguretat Ciutadana	Joan Clar Tècnic en Intervenció Socio-policia	971 225 518	jfclar@pol.palma.es
	Andreu Ferrà Oficial del Departament d'Educació Viària	971 225 500 ext. 2027	aferra@pol.palma.es
Mobilitat	Mateu Maimó Rosselló Cap de secció Senyalització	971 22 522 ext. 2415	maimo@mob.palma.es
	José Manuel Mira ITOP-Cap de la UT d'Inspecció	971 225 522 ext. 2408	jmmira@mob.palma.es
Infraestructures	Felisa Morell Departament Vialitat		fmorellv@palma.es

4. EL CEIP SON SERRA

Centre educatiu públic d'educació infantil i primària. Son Serra és l'únic centre públic de la nostra comunitat que imparteix ensenyaments elementals de música integrats a l'educació primària. Ha obtingut el Premi Nacional del Ministeri d'Educació a la millora de l'èxit educatiu 2015.

En el curs 2014/2015 el centre compta amb un total de 486 alumnes distribuïts en aules d'educació infantil, aules d'educació primària,

Nivells educatius	Alumnes
Infantil	150
Primària. Cicle inicial	112
Primària. Cicle mitjà	112
Primària. Cicle superior	112
TOTAL	486

L'horari és de jornada continuada de 9h a 14h.

L'escola ofereix un servei d'aula matiner a aquelles famílies que pel seu horari laboral o personal tenen la necessitat de deixar els fills abans de les 9'00h, tant de forma continuada com dies determinats. Es tracta d'un servei d'horari flexible entre les 7'45 i els 9'00h.

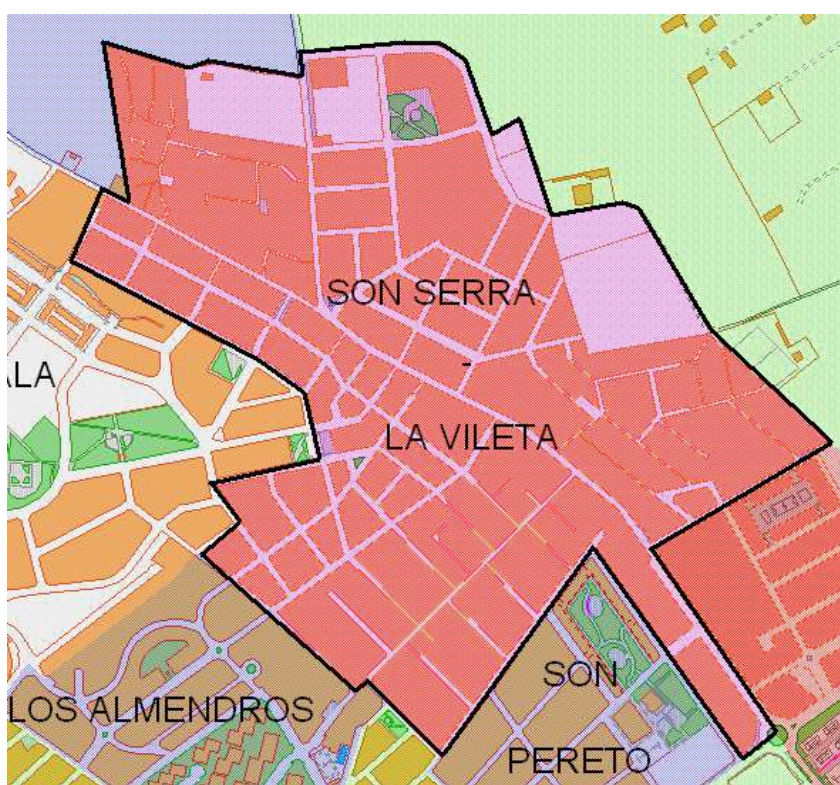
Altres serveis que ofereix és el de menjador escolar, fins a les 15'30h i activitats extraescolars des de les 15'30h a les 16'30h, si bé algunes encara s'allarguen una hora més.

5. FASES DEL PROJECTE

El projecte de camí escolar de Son Serra s'executa en diferents fases i cursos escolars. En la seva globalitat no s'implementaria fins el proper curs 2016/2017.

5.1. ANÀLISI DE L'ESPAI PÚBLIC

a. La barriada de Son Serra

Al contrari que altres barris del voltant, que es començaren a urbanitzar amb el creixement turístic i poblacional de la dècada dels 60, aquests terrenys iniciaren una certa urbanització a principis del s. XVIII.. El redol de cases ja existia, quan prengué el nom de sa Vileta, en establir-se (parcel·lar-se en unitats menors) Son Palmer.

Tot i això l'expansió del lloc no es va produir fins a la primera meitat del segle XIX, quan es s'incrementaren les parcel·lacions de Can Perera i Son Palmer. A final del s. XIX va experimentar un creixement important a causa de l'arribada de famílies obreres procedents de la Part Forana. El fet que a principis del s. XX comptàs amb dues esglésies estava relacionat amb una vida urbana rellevant.

El nucli, des dels seus inicis, va tenir un marcat component obrer i popular. Per això el moviment obrerista hi va ser viu: i va provocar una activa reacció de l'església que fundà el sindicat obrer catòlic La Aldeana. Tota aquesta activitat associativa desaparegué amb la Guerra Civil.

L'església ha tengut un paper decisiu en la vida de la barriada, amb presència de diferents congregacions: el 1920 s'hi instal·len les monges de la Puresa, que hi traslladaren el noviciat. El 1893 també s'hi establiren les monges de la Caritat i més endavant les religioses Oblates.

Es tracta d'un barri amb un volum i una densitat de població mitjans, i que ha experimentat en els darrers anys un creixement similar al del municipi. Una diferència notable amb el conjunt de Palma és l'origen dels seus habitants, ja que només l'11,7% han nascut a l'estranger, enfront del 25,4% del municipi.

b. Connectivitat a través del transport públic

Connectivitat a través del transport

El CEIP Son Serra està connectat en transport públic a través de les línies 7 i 8 de l'EMT.

- ☞ Línia 8 Son Roca, freqüència mitjana de pas els dies feiners de 8 minuts. Aturades a camí de la Vileta, 130, des del centre de Palma i en direcció contrària, al mateix carrer, camí de la Vileta, 137
- ☞ Línia 7 Son Rapinya- Son Gotleu, freqüència mitjana de pas en dies feiners de 9 minuts. Aturada 545 (Son Xigala-Ambulatori) al carrer d'Ancona.

Disponibilitat d'estacionaments públics

No hi ha a prop del CEIP Son Serra cap aparcament públic, si que hi ha disponibilitat de places lliures a la via pública a les hores d'entrada i sortida

c- Altres centres educatius

CEIP Son Quint

Carrer de Catalina March, núm. 4

Tel. 971 79 2019

ceipsonquint@educacio.caib.es

www.ceipsonquint.es/

Centre de titularitat pública d'educació infantil i primària.

Els dos grups escolars, CEIP Son Serra i Ceip Son Quint es troben a escassa distància.

Aquest darrer es va crear per atendre la població de la urbanització de Son Pacs- Los Al-mendros, en canvi el CEIP Son Serra té l'origen en un centre educatiu anterior.

GESAG- Centre d'ensenyament superior Alberta Giménez

Carrer Costa de Saragossa 16,

Tel. 971 792818

ag@cesag.org

Centre universitari de titularitat privada, adscrit a la Universidad Pontificia de Comillas.,

especialitzat en la formació del professorat i en el sector de la Comunicació. La població

universitària s'hi desplaça bé amb vehicle particular, bé amb la línia de transport de l'EMT.

Guarderia de la Providència

Carrer de Pardo Bazán, 4

Tel. 971 798 712

sonserra@teatinas.com

Centre educatiu de 0 a 3 anys, depèn de la Congregació de les teatines amb altres centres d'educació infantil a Palma. Ocupa una casa en planta baixa

Sant Vicenç de Paül- La Vileta

Carrer de Maria Antònia Salvà, 4

svpaulpm@planalfa.es

www.svpaulsavileta.com

Centre concertat d'educació infantil, primària i ESO

S'ubica a l'altra banda del camí de la Vileta

CIDE-

Carrer de l'Arner, 3

Tel. 971 606 499

cide@cide.es

www.cide.es

Cooperativa d'ensenyament amb una ampla oferta educativa des d'infantil, primària, ESO, Batxillerat i cicles formatius, a més d'esportiva. Es un dels grans centres educatius de Palma

Té un fàcil accés des de la Via de Cintura per la sortida de Son Rapinya continuant pel Camí de Son Rapinya. Disposa també d'un servei de transport escolar que facilita a les famílies el trasllat dels seus fills i filles amb tres rutes diferenciades.

d. Serveis de referència comunitària

Centre de Salut Son Serra La Vileta

Carrer de Matamusinos, 22

Tel. 971 793 193

Obert des del 1988. Atén una població de més de 25.000 persones amb tots els serveis propis d'un centre de salut: medicina de família, pediatria i atenció al nin, consulta d'infermeria, comare...L'horari d'atenció és de dilluns a dijous de 8h a 21h i divendres de 8h a 19h. Agafa la població de zones tant diverses Arabela, Son Vida, Son Serra, Son Roca, Son Anglada, Son Flor, Son Rapinya... i també té la unitat bàsica de Puigpunyent i Galilea. Ha posat en marxa diferents projectes comunitaris com el de la ruta saludable, que promou el caminar com la forma d'activitat física que majors beneficis aporta per a la salut.

Biblioteca Municipal de Son Rapinya

Carrer de Catalina March, 4

Tel. 971 792 37

Té a disposició dels usuaris 30 punts de lectura.

5.2. ANÀLISI DE LA MOBILITAT

a. La mobilitat de l'alumnat

Nivells educatius: 5è i 6è d'educació primària

Nre. d'enquestes recollides: 91 enquestes

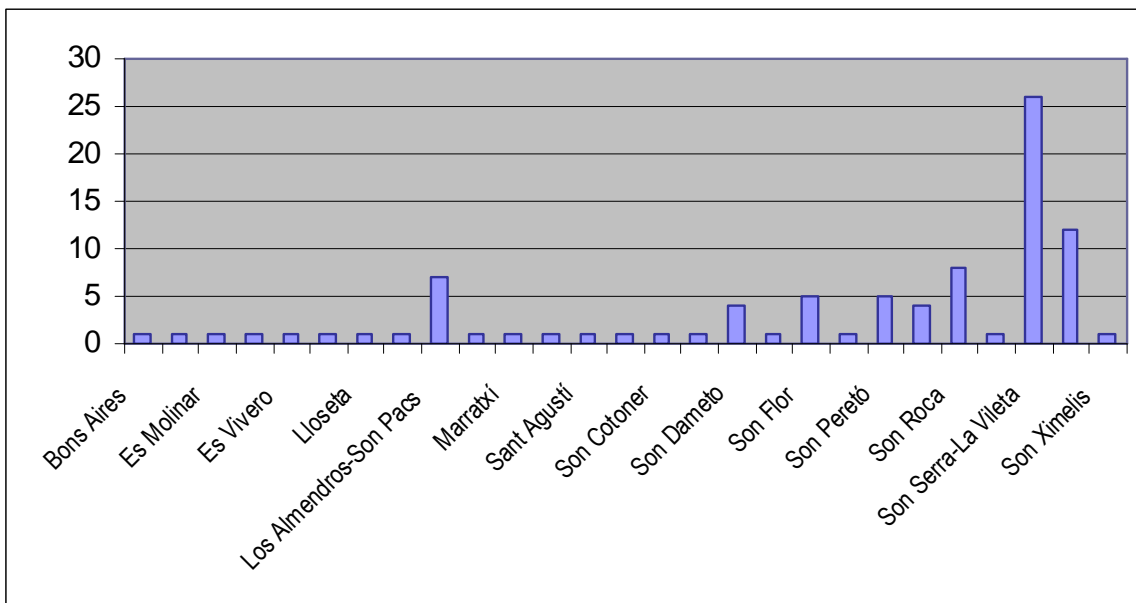
Totes les enquestes s'han emplenat a directament a l'aula. La mostra ha permès conèixer els hàbits dels desplaçaments escolars dels nins i nines, el grau d'autonomia amb què es desplacen, els sistemes de transport que fan servir (vehicle privat, transport col·lectiu, bicicleta, a peu...), la distància que hi ha entre el seu domicili i el centre escolar, la percepció sobre l'itinerari que es segueix ...

L'explotació estadística de les enquestes ha estat assumida pels serveis municipals.

Informe de mobilitat de l'alumnat

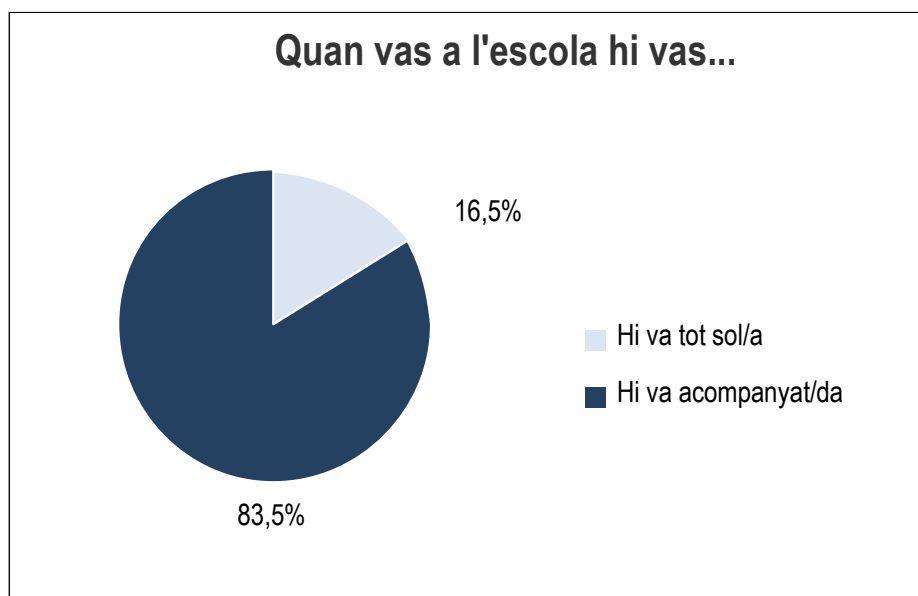
1. Barris de residència

L'aspecte més rellevant és la dispersió territorial. Es detecten famílies provinents de fins a 27 barriades i municipis diferents. Els alumnes residents al mateix barri, Son Serra-La Vileta, només representen el 28,5% dels enquestats i els que viuen a barris de proximitat (Son Xigala, Los Amendros-Son Pacs, Son Roca, Son Flor, Son Peretó i Son Rapinya) un 39,5%.

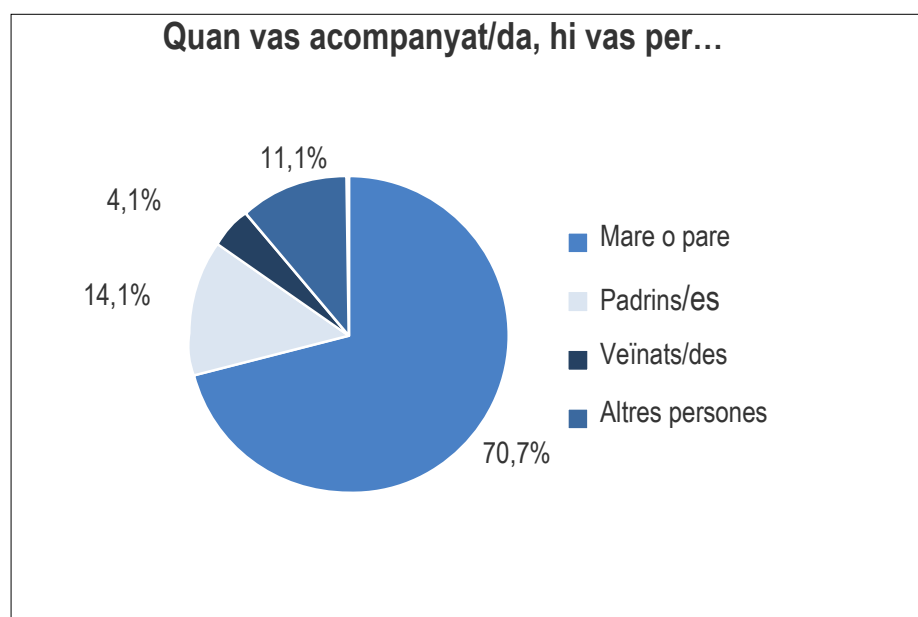

2. Grau d'autonomia en els desplaçaments

La majoria de vegades els alumnes acudeixen al centre escolar acompanyats d'una persona adulta, només en un 16,57% de les situacions, els alumnes es desplacen sols

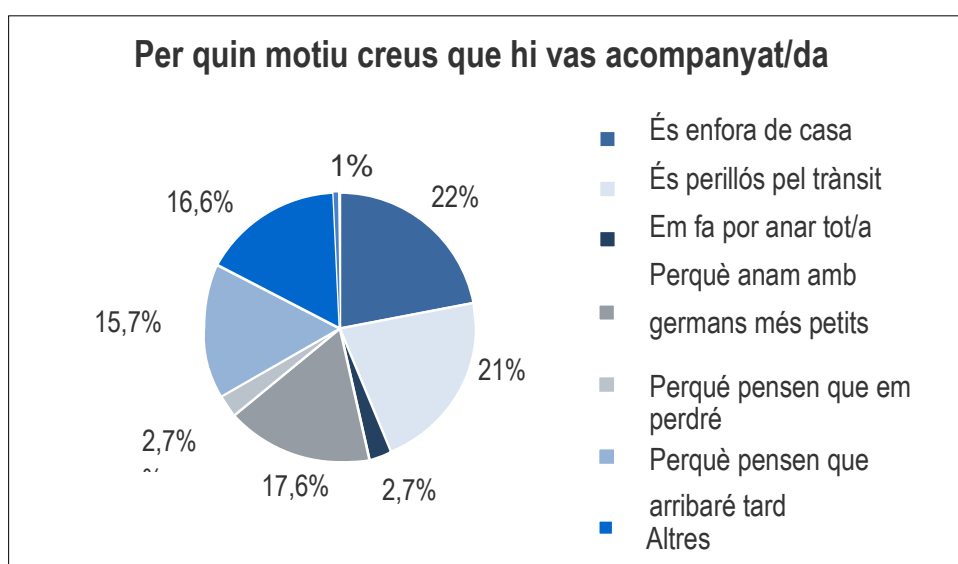
Pel que fa a les relacions que s'estableixen en els acompanyaments, s'observa una dependència molt elevada en aquesta tasca dels pares i de les mares (70,7% dels casos). La col·laboració d'altres familiars (padrins i padrines) representa un 14,1 % dels casos. No es registren pràcticament relacions de veïnatge i sí d'altres persones, que poden ser altres familiars, amics...

3. Motiu de l'acompanyament

La llunyania del domicili familiar (22%), la inseguretat viària (21%) i desplaçar-se amb germans més petits (17,6%) són, segons els infants, els motius principals pels quals no van tot sols. En tots tres supòsits es tracta de variables derivades del context.

Les variables amb menor puntuació són la por a anar tots sols (2,7%) i el temor a perdre's (2,7%), en canvi, el temor a arribar tard (15,7%) obté una puntuació molt més elevada. Aquests tres últims supòsits tenen a veure amb les percepcions i capacitats dels infants en la seva relació amb l'entorn.

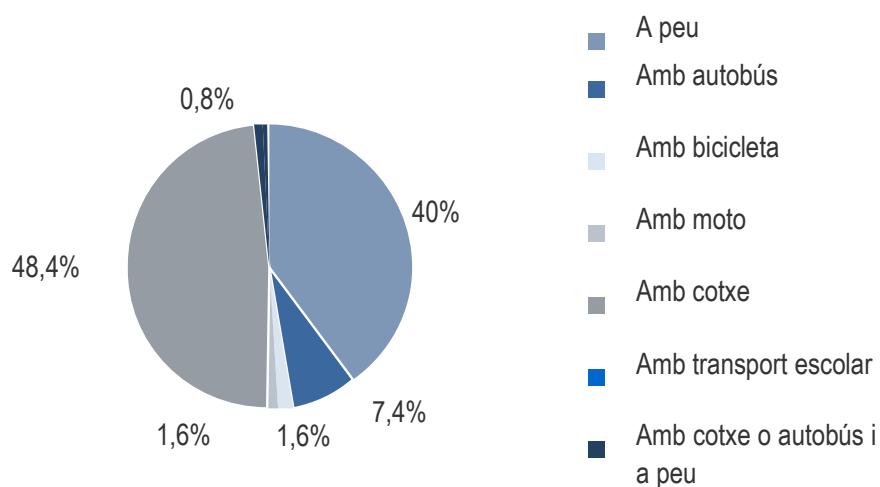

4. Sistema de transport utilitzat en les anades i tornades

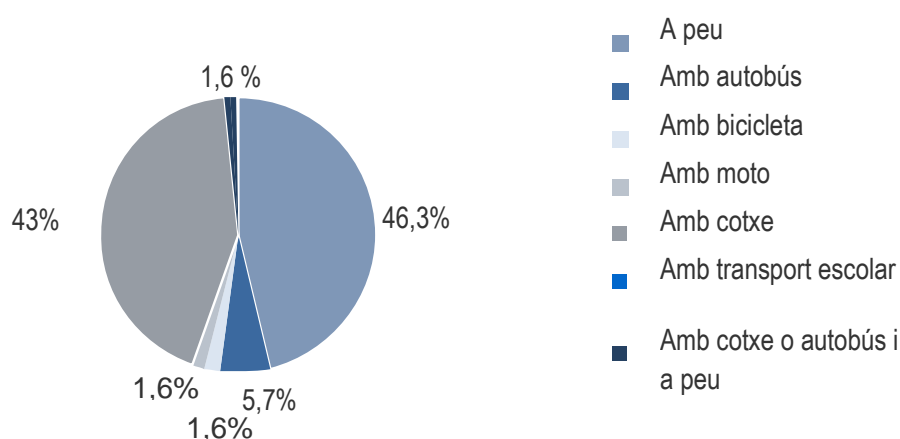
Pel que al fa al mode de desplaçament quasi la meitat de les famílies fa ús del vehicle privat i l'altra meitat es desplaça a peu. Es produeixen algunes variacions entre les anades i les tornades, de fet el vehicle privat és l'opció d'ús majoritari a l'inici de la jornada escolar (48,4% a l'anada i 43% a la tornada) i a la sortida destaquen els desplaçaments a peu (40% a l'anada i 46,3% a la tornada).

Només un 6,5% dels alumnes utilitzen les línies de l'EMT (Empresa Municipal de Transports).

Quin sistema de transport utilitzau per anar a escola ?

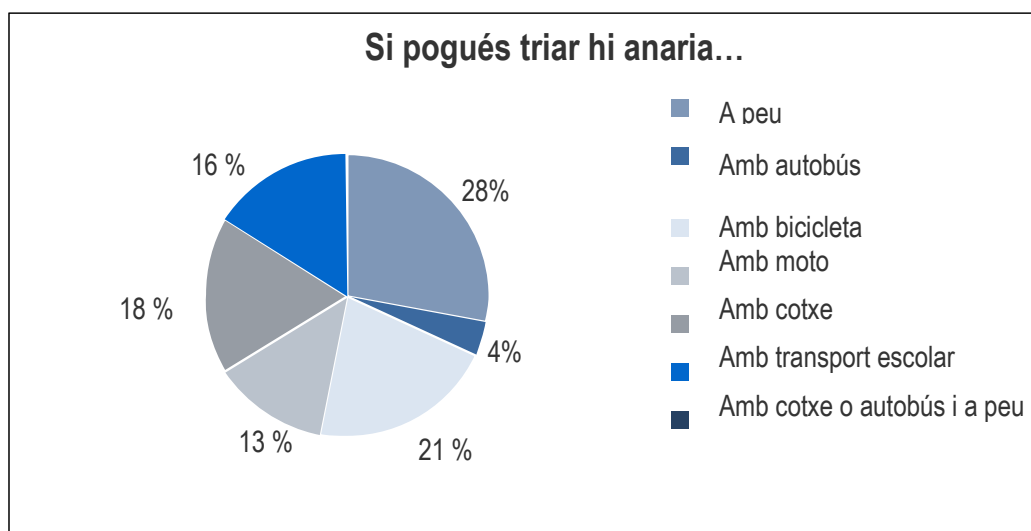
Quin sistema de transport utilitzau per tornar d'escola?

5. Sistema de desplaçament desitjat

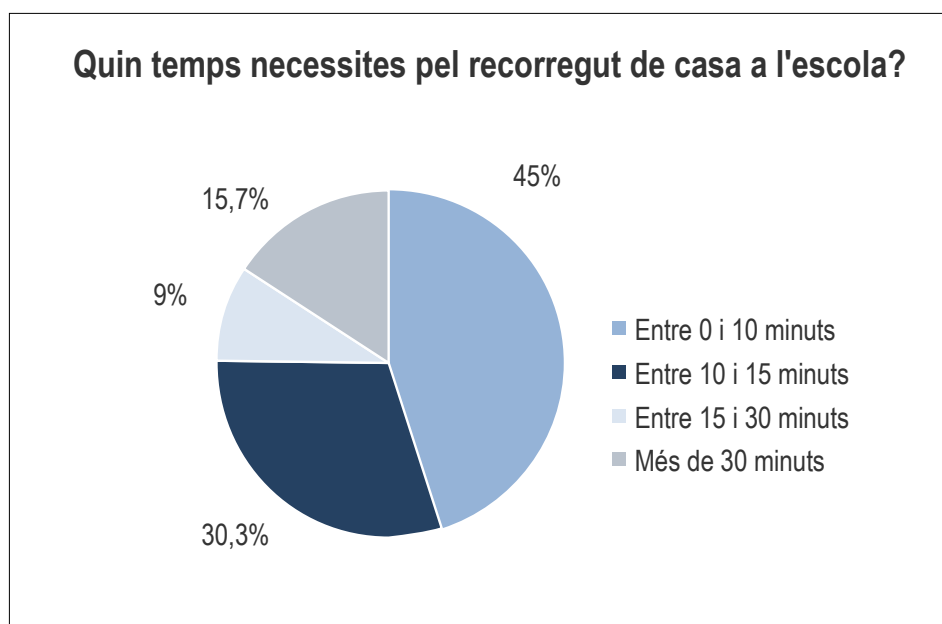
Si poguessin triar tres serien les opcions majoritàries, anar a peu, anar amb bicicleta i anar amb cotxe si bé es diversifiquen les alternatives, fins i tot la del transport escolar.

Respecte als desplaçaments reals minva a més de la meitat el percentatge que deixaria d'anar en cotxe: només continuarien fent-ne ús un 18%. Una altra dada rellevant és el nombre d'infants que els agradaria utilitzar la bicicleta en el seu recorregut, un 21%, quan el grau d'ús d'aquest sistema de transport és del tot residual.

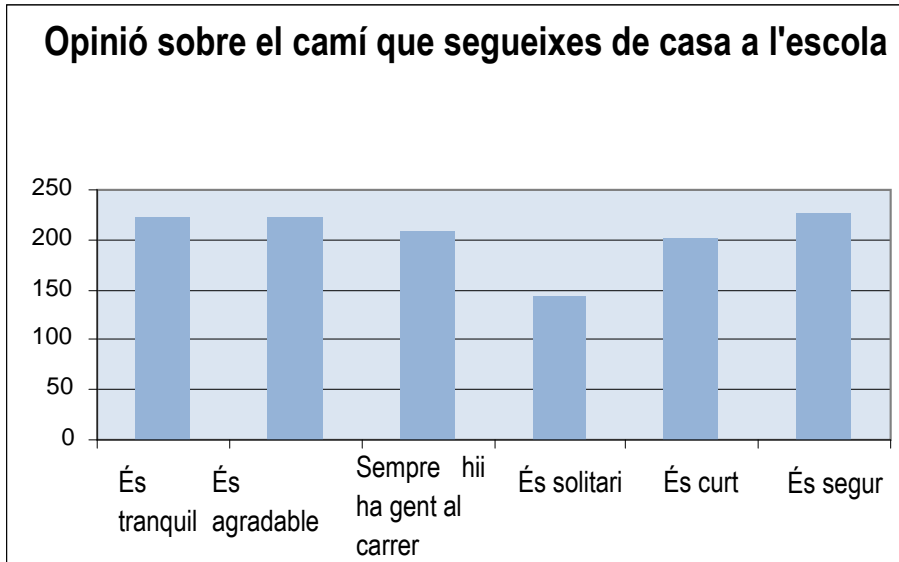
6. Temps invertit en el desplaçaments

Tot i la dispersió territorial el 45% del total, quasi la meitat dels alumnes, sols han de menester menys de 10 minuts per fer el trajecte escolar. Si a aquest grup hi sumam els que només han de menester 15 minuts, el percentatge puja al 75%. Un 15% necessita més de 30 minuts per fer el mateix recorregut.

7. Valoració i percepció del recorregut

Els alumnes identifiquen el trajecte al CEIP Son Serra com un itinerari tranquil, agradable i segur.

b. La mobilitat de les famílies

Passi de les enquestes

Núm. d'enquestes: 79

Les enquestes s'han distribuït a les famílies acompanyades d'una circular informativa.

Part de les variables coincideixen en els dos qüestionaris: l'autonomia en els desplaçaments, el grau de responsabilització familiar i els motius dels acompanyaments, el sistema modal utilitzat i el desitjat o els temps invertit en el trajecte escolar. A part, als pares i a les mares se'ls demanava sobre els hàbits en l'ús del vehicle privat, la vinculació entre la mobilitat laboral i la mobilitat escolar i els condicionants que facilitarien una major autonomia dels seus fills i filles.

Atesa la coincidència en les variables i en part dels resultats, no s'edita la totalitat de l'informe sinó una versió reduïda. L'informe complet es pot consultar a l'apartat d'annexos

Informe de mobilitat de les famílies

1. Grau d'autonomia en els desplaçaments

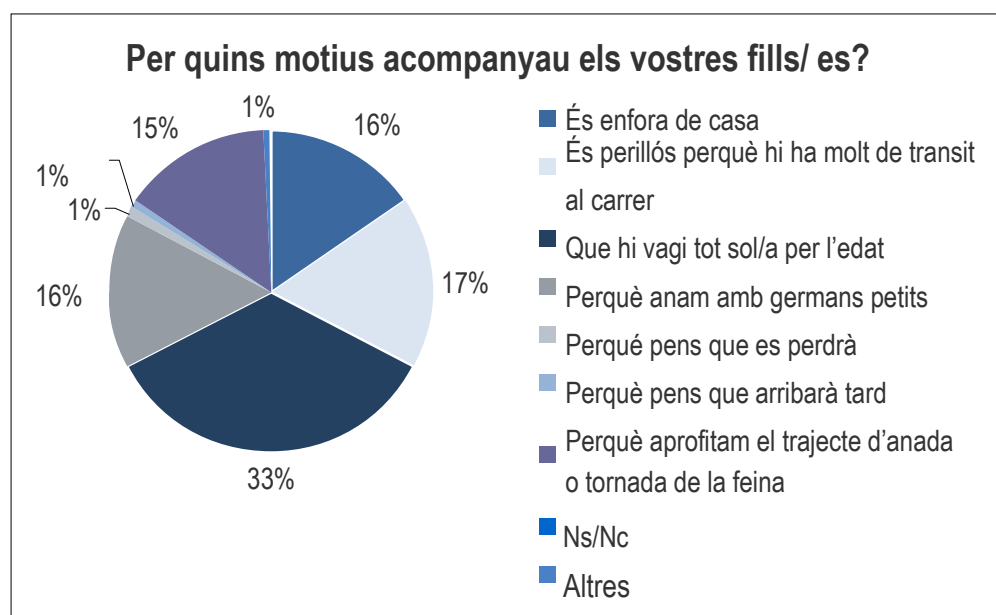
Famílies i infants coincideixen en senyalar el grau d'autonomia en els trajectes escolars (només un 22% i/o un 16,5% hi va sol) i la dependència, molt elevada d'altra banda dels pares i de les mares en els acompanyaments (un 78% - 70% dels casos).

2. Motiu de l'acompanyament

Per justificar els acompanyaments les famílies posen l'accent en la por a que vagin sols o soles per l'edat (33%). En segon terme, diversifiquen les opcions i destaquen amb valoracions similars quatre variables: la inseguretats viària (17%), la llunyania del domicili familiar (16%), la presència de germans més petits (16%) i la mobilitat laboral (15%).

Les motivacions que tenen a veure amb les capacitats i habilitats pròpies dels infants (*pens que arribarà tard, pens que es perdrà*) reben una valoració molt baixa, també per part dels

menors. La principal diferència rau en la percepció de por, si pels progenitors és el motiu principal dels acompanyaments, els menors li atorguen un pes insignificant (2,7%)

3. Sistema de transport utilitzat en les anades i tornades

Quasi la meitat de les famílies fan ús del vehicle privat i l'altra meitat es desplaça a peu.

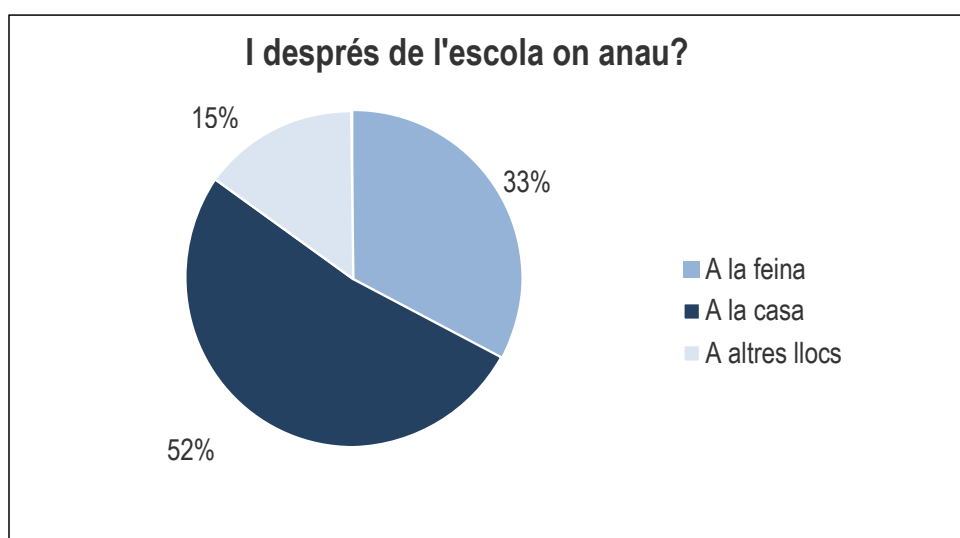
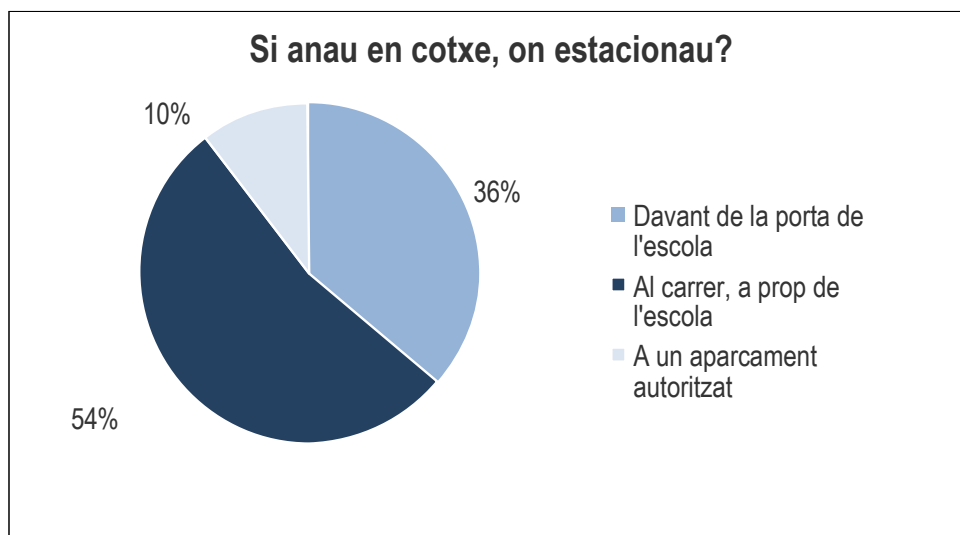
Aquesta distribució modal ja s'havia apuntat a l'anàlisi de la mobilitat dels alumnes.

Pel que fa al transport col·lectiu el percentatge mitjà d'ús és d'un 6,5%

No es detecten diferències significatives entre les anades i les tornades.

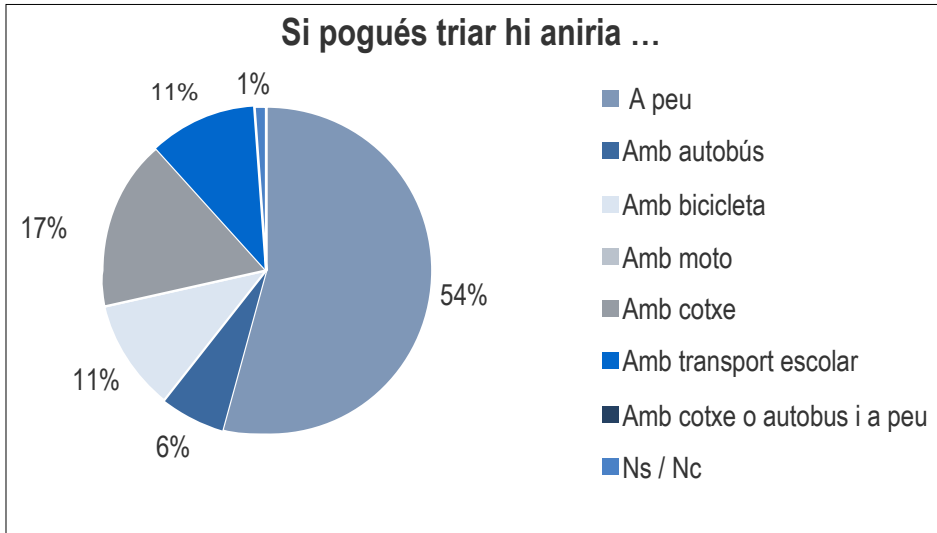
4. Hàbits en l'ús del vehicle privat

Les famílies que fan ús del cotxe manifesten que aparquen, en primer lloc, a un carrer proper a l'escola, indicatiu de la relativa facilitat en trobar estacionament a la via pública. La mobilitat laboral només suposa un 33% del total de desplaçaments efectuats en cotxe.

5. Sistema de desplaçament desitjat

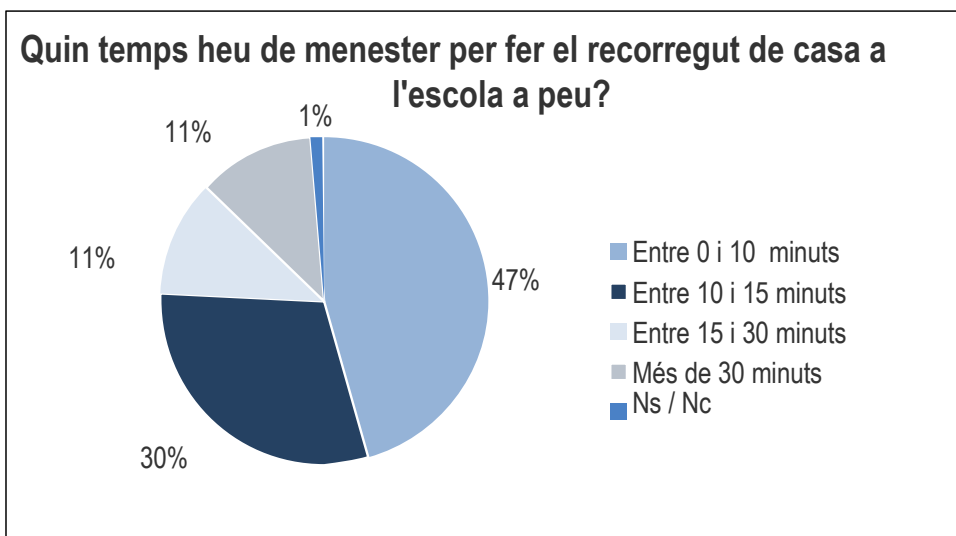
La mobilitat a peu seria l'opció majoritària per les famílies en una proporció major que la dels menors (54% respecte al 28%). Minva el percentatge que voldria anar en cotxe i es multipliquen les alternatives, des de la bicicleta al transport escolar

7. Temps invertit en el desplaçaments

Quasi la meitat de les famílies han de menester menys de 10 minuts en el trajecte escolar. Si a aquest grup hi sumam les que necessiten menys de 15 minuts el percentatge total s'eleva a més de 75% de les famílies que podrien, teòricament, fer el trajecte a peu. Només un 11% viuen a més de 30 minuts a peu.

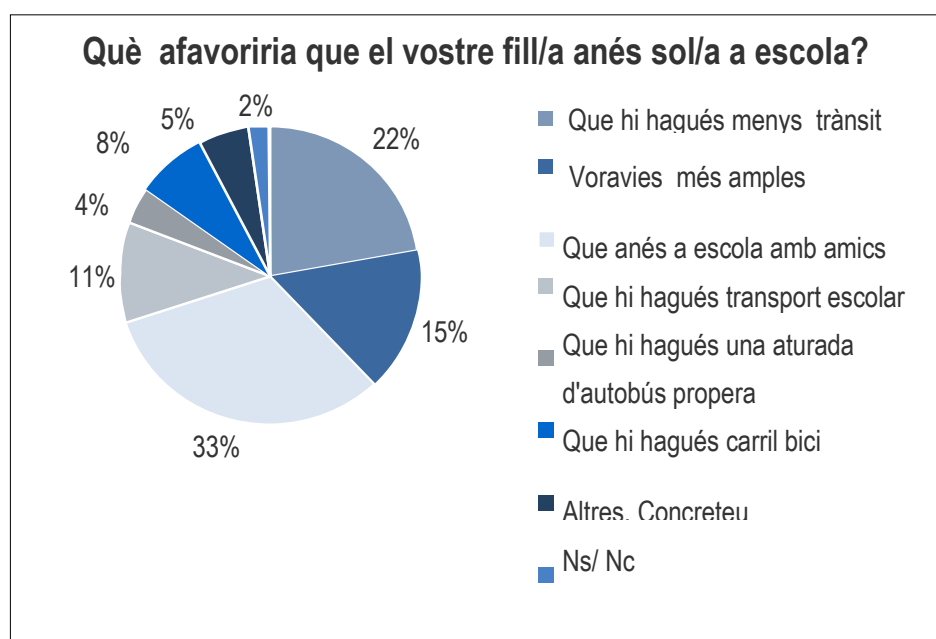
Si comparem aquestes dades amb les del gràfic 4 es detecta que un gruix important de famílies fan ús del cotxe en els desplaçaments escolars quan la distància entre el domicili familiar i el centres educatiu permetria optar per sistemes alternatius al cotxe.

8. Condicions per a un major autonomia dels filles i filles en els desplaçaments

Les dues variables amb més incidència (*que hi hagués menys trànsit al carrer i que anés a l'escola amb companyia d'altres amic*) estan directament vinculades amb la seguretat i amb els motius pels quals els pares i les mares continuaven acompanyant els menors : *és perillós a causa dels transit i em fa por que vagi sol/a*

Vinculada a la tipologia urbana del barri, amb carrers estrets, apareixen variables que tenen a veure amb les infraestructures, com l'amplària de les voravies

9. Alternatives o propostes perquè els vostre fills i filles puguin anar a peu a l'escola

La major part de les propostes tenen a veure amb la seguretat viària. Es reclama més presència de la policia local, també a les entrades i sortides escolars, es denuncien els riscos pels vianants a causa del trànsit, a l'hora que s'aporten millores en aquest sentit, tals com incrementar els passos de vianants o la peatonització de carrers.

Altres propostes tenen un contingut pedagògic, tals com que s'incrementi el coneixement de l'entorn, del barri o que s'organitzin grups d'infants per a anar a escola acompanyats d'una persona adulta responsable.

c. Principals conclusions dels informes de mobilitat

- ☞ Destaca la dispersió territorial, amb alumnes de 27 barriades o municipis diferents. Un 28,5% de les famílies viu a Son Serra-la Vileta i un 40% a barris propers a l'escola (Son Xigala, Los Almendros-Son Pacs, Son Roca, Son Flor, Son Peretó i Son Rapinya).
- ☞ La majoria dels infants van a l'escola acompanyats d'una persona adulta: només un 16% segons els infants, o un 22%, segons les famílies, es desplacen sols..
- ☞ Alta dependència dels progenitors: més del 70% dels acompanyaments els fan els pares o les mares
- ☞ Els infants justifiquen els acompanyaments per la llunyania del domicili familiar (22%), la perillositat del trànsit (21%) o la presència de germans més petits (17%) . Les famílies posen l'accent en altres factors com la por a que vagi sol o sola per l'edat (33%). Aquesta és la principal diferència: la percepció de por.
- ☞ Quasi la meitat de les famílies va a peu i l'altra fa ús del vehicle privat .
- ☞ Si poguessin triar, l'opció majoritària continuaria essent anar a peu segons les famílies (54%) que reduirien a més de la meitat l'ús del cotxe. L'alumnat, per la seva banda, diversifiquen molt més les alternatives, passant per la bicicleta o el transport escolar
- ☞ La mobilitat laboral (15%), és a dir compaginar els horaris escolars amb els laborals i aprofitar els desplaçaments al lloc de feina, sols representa un 14% dels acompanyaments i només un 33% dels desplaçaments efectuats en cotxe
- ☞ Quan es desplacen en vehicle, s'aturen, en primer lloc, al carrer a prop de l'escola
- ☞ Un 46% dels alumnes han de menester menys de 10 minuts en el trajecte casa-escola
- ☞ Els alumnes identifiquen el trajecte al CEIP Son Serra com un itinerari segur
- ☞ Anar amb companyia d'amics i menys trànsit a la via pública són les condicions més valorades pels pares i mares a l'hora de facilitar l' autonomia en els trajectes escolars
- ☞ La majoria de les propostes que efectuen les famílies tenen a veure amb la seguretat viària

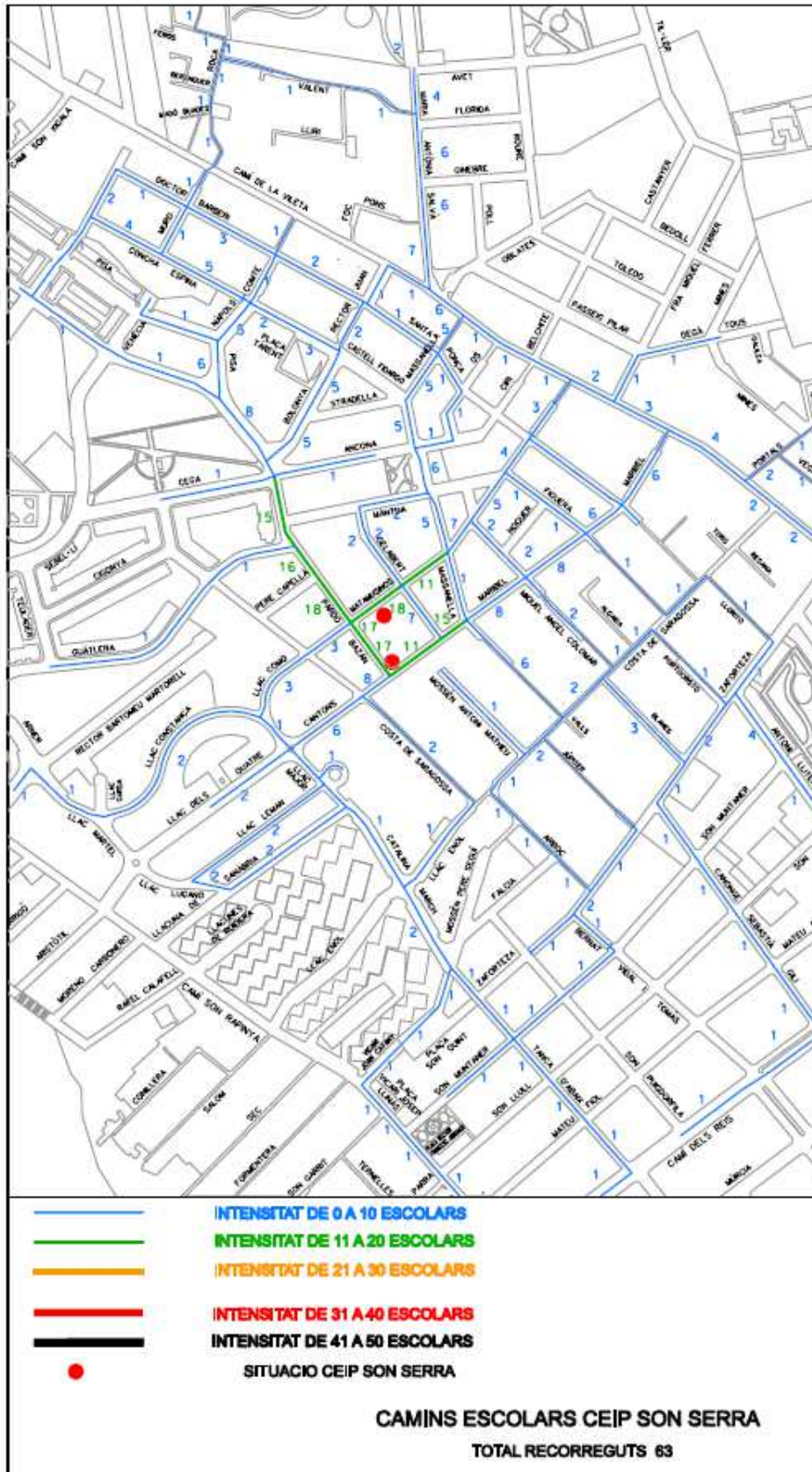
d. Localització dels itineraris seguits per l'alumnat

Paral·lelament a les enquestes els alumnes han dibuixat el recorregut que segueixen de casa a l'escola i, posteriorment, el departament de Mobilitat ha grafiat els resultats segons la intensitat de pas (entre 0-10, entre 11 i 20, entre 21 i 30, entre 31 i 40 i entre 41a 50)

Del plànol resultant no es dedueix un camí predefinit, sinó una dispersió dels itineraris seguits per part de l'alumnat. Cap dels carrers registra una intensitat de pas de més de 20 alumnes i només trobam trams de tres carrers amb una freqüència d'entre 11 a 20 alumnes (en color verd) :

- tram del carrer de Maribel
- tram del carrer de Matamusinos
- tram del carrer de Pardo Bazán

Tota la resta de carrers registren fluxos de pas inferiors al 10 alumnes (en color blau)

5.3. PLANIFICACIÓ DEL CAMÍ ESCOLAR

a. Treball de camp

El personal tècnic del projecte fa una visita de camp (07/05/2015) coincidint amb l'horari d'entrada al centre. En aquesta visita també es recullen aportacions d'informadors claus (professorat). Es convida a l'AMIPA del centre però no acut a la sortida

Les observacions s'han anat repetint diferents dies atesa la manca de definició del plànol resultant i l'habilitació de dues portes d'entrada al centre amb dinàmiques diferents, també pel que fa al trànsit rodat. També s'han fet observacions de l'entrada del CEIP Son Quint i, en dates posteriors de la rotonda del carrer de Catalina March/ cantonada amb el carrer del Llac dels Quatre Cantons, que esdevé una de les vies per accedir al CIDE.

Accés al CEIP Son Serra

Administrativament l'entrada del CEIP Son Serra és al carrer de Maribel però els accessos es distribueixen segons el criteri següent:

- ☞ Entrada al carrer de Maribel. Accés per l'alumnat d'educació infantil i 1er d'educació primària. Les portes s'obren a les 8'30h i la responsabilitat de la cura recau a les famílies
- ☞ Entrada al carrer de Matamusinos. Accés per l'alumnat d'educació primària, des de 2on a 6è. Les portes s'obren a les 8'50h amb presència de personal docent i servei de consergeria

Cobertura de les entrades i sortides per part de la policia local

Segons la planificació de la cobertura dels centres escolars el CEIP Son Serra té la classificació B, que significa que es cobreix sempre i quan el servei ho permeti

Carrers amb majors intensitat de pas

Carrer de Maribel

- ☞ Circulació de vehicles en sentit únic descendent des de Son Rapinya fins a camí de la Vileta
- ☞ Trànsit constant de vehicles en horari d'entrada escolar
- ☞ La connexió en vehicle al camí de la Vileta es fa a través d'un pas semafòric. Aquest punt és el més difícil per a les persones vianants atès que el carrer s'estreny i no hi voravia a un dels laterals ni cap tipus de protecció
- ☞ Estacionament de vehicles a banda i banda del carrer
- ☞ Pas de vianants elevat i senyal d'advertència de presència d'infants davant la porta d'accés
- ☞ Pilons per evitar l'estacionament de vehicles al pas de vianants
- ☞ Reserva d'estacionament per a motos i per a bicicletes devora el pas de vianants
- ☞ Sense senyalitzacions horitzontals a les interseccions dels carrers
- ☞ Carrer arbrat
- ☞ Voravies estretes a cada un dels laterals amb nombroses barreres arquitectòniques: voravies sense rebaixos, paviment en mal estat de conservació, pals elèctrics que bloquegen els pas... però sobre tot distància de pas insuficient³ a nombrosos trams causa de les garangoles dels arbres...
- ☞ Carrer residencial, majoritàriament plates baixes, sense activitat de serveis o comercial
- ☞ Carrer net, excepte per la presència d'herbes tant a la via urbana com a les garangoles

³ Distància inferior al 0,90 mts, recomanació per a àrees urbanes ja consolidades

Carrer de Matamunos

- ☞ S'hi troba una de les portes d'accés al recinte escolar
- ☞ Circulació de vehicles en sentit únic ascendent des de camí de la Vileta
- ☞ Estacionament de vehicles a banda i banda del carrer
- ☞ Pas de vianants elevat i amb orella davant la porta d'accés
- ☞ Senyals d'advertència de presència d'infants
- ☞ Pilons per evitar l'estacionament de vehicles al pas de vianants
- ☞ Les famílies que fan els acompanyaments en vehicle bé estacionen al mateix carrer (s'hi troben places lliures) o bé s'aturen uns moments a la calçada. Alentiment del trànsit rodat els minuts previs a l'entrada sense provocar però retencions
- ☞ Carrer tranquil sense barreres arquitectòniques excepte la manca de rebaixos a les voravies
- ☞ Sense senyalitzacions horitzontals a les interseccions dels carrers
- ☞ Carrer bàsicament residencial amb menor densitat d'habitatges que el carrer de Maribel (vivendes unifamiliars aïllades, illeta de cases ocupada pel centre de salut)

Carrer de Pardo Bazan

- ☞ S'hi troba la guarderia de la Providència
- ☞ Circulació de vehicles en sentit únic

- ☞ Estacionament a banda i banda del carrer
- ☞ L'aspecte més remarcable és el pendent⁴ a causa de la topografia del terreny, ja que el carrer s'ha urbanitzat per sobre el torrent de la Riera . Aquest fort pendent és un clar obstacle per a les persones amb mobilitat reduïda

Carrer de Gelabert

- ☞ Carrer que envolta el centre, s'hi troba una estació d'abastiment d'EMAYA
- ☞ Aquest tram només té ús residencial a un dels laterals

Camí de la Vileta

- ☞ Artèria central del barri on es localitza l'activitat comercial i de serveis
- ☞ Circulació de vehicles en doble sentit
- ☞ Voravies estretes i protegides parcialment amb forquilles
- ☞ Les aturades de la línia de l'EMT es troben als espais més amples de les voravies

Altres qüestions a tenir en compte

La ruta saludable de Son Serra-la Vileta

Projecte de la Conselleria de Salut i de l'Ajuntament de Palma

S'ha superposat el traçat de la ruta amb el plànol d'intensitat de pas i, excepte un tram del carrer de Matamusinos, no hi ha coincidències significatives. La ruta saludable transita per espais amples, cerca els parcs i punts de descans, i, en conseqüència, es gira cap a les zones de nova urbanització de Son Xigala i Son Rapinya,

Més informació a

<http://e-alcac.caib.es/rutas-portada.html>

Observació del CEIP Son Quint

El centre disposa de tres portes d'entrada, la porta principal, la que comunica amb el pati, ambdues al carrer de Catalina March, i una tercera a l'edifici d'educació infantil, al carrer del llac d'Enol.

La dispersió d'accessos i el fet que sigui un centre escolar d'una sola línia fa que no es generin concentracions a l'hora d'entrada. No s'observa cap infant que provengui de Son Serra-La Vileta i en canvi, si que hi ha famílies que fan ús del cotxe per realitzar acompanyaments a centres educatius fora del barri.

L'aspecte més remarcable és el trànsit de vehicles al carrer de Catalina March en direcció al CIDE.

Atès que el CEIP Son Quint no manifesta interès en incorporar-se al projecte i que la majoria d'alumnes, pel que s'observa en el treball de camp, provenen de la urbanització veïna de Los Almendros - Son Pacs, no es considera determinant vincular el camí escolar de Son Serra al CEIP Son Quint

b. Proposta de camí escolar

Proposta 1

Una vegada conclou la fase d'anàlisi de la mobilitat i l'observació de l'espai públic es formula una primera proposta de camí escolar tenint en compte la densitat de pas, la morfologia urbana, la intensitat del trànsit rodat...

El camí escolar de Son Serra comprèn un total de 962 metres i inclou els següents carrers:

- ☞ Carrer de Maribel
- ☞ Carrer de Matamusinos
- ☞ Carrer de Gelabert
- ☞ Carrer de Pardo Bazán
- ☞ Carrer del Llac del Quatre Cantons

El camí s'estructura a partir del carrer de Maribel, amb diferents punts d'arrencada:

- ☞ Carrer de Maribel cantonada amb el camí de la Vileta, on es situen les aturades de la línia 8 de l'EMT i un pas de vianants semaforitzat. Suposa l'alternativa per les famílies que hi fan ús del transport públic, però també les que viuen al barri de La Vilata i que per proximitat poden acudir a peu al centre educatiu
- ☞ Rotonda del carrer del Llac de Quatre Cantons. Es l'opció per a l'alumnat provinent de Los Almendros - Son Pacs. El camí escolar arranca després de la rotonda perquè les famílies i la direcció del centre perceben aquest punt com a insegur pel nivell de trànsit rodat a les hores d'entrada i sortida escolar i perquè els menors no identifiquen les preferències de pas a la rotonda..
- ☞ Carrer de Pardo Bazán intersecció amb carrer d'Ancona. Es l'opció per a l'alumnat provinent de Son Xigala
- ☞ Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Massanella. Facilita a les famílies d'alumnes de primària que es desplacen en vehicle privat escurçar l'itinerari a través del carrer de Massanella i els menors fer un petit tram a peu. D'aquesta podria minvar el número de vehicles que entre les 8'45h i les 9h passen i aturen davant la porta d'accés del carrer de Matamusinos

c. Actuacions tècniques

Mesures que tenen per objecte millorar la seguretat vial i l'accessibilitat

Actuació	Localització	Àrea responsable
Senyalització horitzontal de passos de vianants, en una amplada de 3 metres	Carrer de Maribel cantonada amb carrer de la costa de Saragossa, núm. 67	Mobilitat
	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Gelabert, núm. 1	
	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Massanella, núm. 13	
	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Massanella, núm. 17	
	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Gelabert núm. 4	
	Carrer de Matamusinos núm. 36 cantonada amb el carrer de Pardo Bazán	
Trasllat de la reserva per a persones amb discapacitat	Del carrer de la costa de Saragossa núm. 54 al núm. 56 cantonada amb el carrer de Maribel a partir del nou pas de vianants	Mobilitat
Senyalització vertical. senyal de presència d'infants	Carrer de Gelabert núm. 2	Mobilitat
Senyalització horitzontal de prohibida l'aturada i l'estacionament: línia groga contínua	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Miquel Àngel Colomar	Mobilitat
	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer Figuera	
	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Pardo Bazán núm 9	
	Carrer de Matamusinos cantonada amb el carrer de Pardo Bazán núm. 11	
Trasllat de la senyalització horitzontal del pas de vianants	Del carrer de Mantua núm. 38 a la cantonada amb el carrer de Pardo Bazán	Mobilitat
Senyalització horitzontal d'una línia de vorada	Carrer de Maribel núm. 2 fins a camí de la Vileta	Mobilitat
Col·locació de balises tot seguint la línia de vorada marcada	<p>Carrer de Maribel núm. 2 fins a camí de la Vileta</p> <p>La línia de vorada que marcava l'àrea de pas en aquest tram estret resultà una mesura de prevenció insuficient en derivar en un efecte no desitjat: la utilització per part de les motos, per la qual cosa s'optà per definir amb major claredat la zona de pas.</p> <p>La col·locació de balises actua de protecció de les persones que transiten a peu a i</p>	Mobilitat

	facilita a qui condueix pugui apreciar bé les característiques de la via i no ocupi envaeixi i la zona de pas	
Substitució i reordenació de l'espai arbrat : col·locació dels arbres a les cantonades en illetes d'1X1m	Carrer de Maribel des del carrer costa de Saragossa a la cantonada amb el carrer de Miquel Àngel Colomar, però només en el lateral on es situa el CEIP Son Serra	Infraestructures
Ampliació de la zona de pas de la voravia	Carrer de Maribel des del carrer costa de Saragossa a la cantonada amb el carrer de Miquel Àngel Colomar, però només en el lateral on es situa el CEIP Son Serra: 1'65 mts a les zones d'estacionament de vehicles i 1'50 a les zones de pas amb lluminàries	Infraestructures
Ampliació de les cantonades amb passos de vianants	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Miquel Àngel Colomar	Infraestructures
	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Massanella,	
	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Gelabert	
	Carrer de Maribel cantonada amb el carrer de Pardo Bazán	

Altres actuacions realitzades	Àrea responsable
<p>Sol·licitud a ENDESA per la retirada dels pals i postesades</p> <p>Els desplaçaments o variants de les xarxes de distribució poden ser retirats a petició de tercers si s'assumeixen els costos derivats de l'execució,</p> <p>No s'ha pogut retirar els obstacles pels següents motius</p> <p>1er. connexions són aèries i per poder soterrar la xarxa cada vivenda ha de tenir un armari a la seva façana, fer la connexió amb la xarxa principal i fer una síquia fins a l'habitatge</p> <p>2on. Existeix una doble xarxa de 125KW per la qual cosa no és possible fer el soterrament</p>	<p>Mobilitat</p> <p>Infraestructures</p>

Mesures que tenen per objecte la senyalització

Panell informatiu de la ruta

- ☞ Reproducció del planell a escala 60x80 que es col·loca a la porta principal de l'edifici escolar, en ser un dels indrets més transitats i de major visibilitat, també per als residents de la barriada

Marques vials

- ☞ Marques vials circulars de color ataronjat que es fan a les voravies a una distància unes de les altres d'uns 15m aproximadament.

5.4. IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE A L'ESCOLA A PEU

a. Activitats educatives

En relació als infants és clau el conjunt d'accions educatives que es van fer al llarg del curs i que els acosten al camí escolar. A través del catàleg d'activitats educatives del Palma Educa, l'Ajuntament de Palma posa a disposició dels centres educatius diferents propostes entorn a la seguretat viària i la mobilitat sostenible.

Curs 2014/ 2015.

Voluntaris d'educació vial

Descripció: Aquesta activitat cerca que les famílies i els veïns prenguin consciència de la importància d'un comportament correcte a la via pública per evitar conductes perilloses, per això proposa amb el suport de la Policia Local que els centres educatius puguin intervenir en la regulació del trànsit a l'entrada i sortida .

L'Ajuntament de Palma aporta un estudi per a la millora de la seguretat vial del centre, la formació dels patrullers escolars, uniformitat i estris adequats i el suport de la Policia Local

Curs 2016/ 2017

Tresca i troba el camí de la teva escola

Descripció: L'objectiu d'aquesta activitat és donar a conèixer el traçat del camí escolar, així com prendre consciència de les alternatives al vehicle per desplaçar-se al centre escolar, anar a peu i en transport públic.

La part central de l'activitat és un recorregut pel camí escolar. A partir de diferents jocs es treballen qüestions relacionades amb la seguretat viària, el medi ambient, la localització i l'orientació i el coneixement de l'entorn. També es realitzarà una prova per conèixer els avantatges del camí escolar.

La sortida es complementa amb una cloenda, en què es fa una posada en comú dels aspectes positius i dels aspectes de millora del camí escolar

b. Activitats divulgatives

Circulars informatives

Circular informativa per a les famílies a principis del curs 2014/2015

Recursos web

Una de les primeres accions divulgatives consisteix en compartir els resultats de l'informe de mobilitat amb la comunitat educativa . Es recomana la difusió dels informes de mobilitat a través de la web del centre.

S'ha fet arribar al CEIP Son Serra una nota informativa per a la publicació a la web que conté la definició de camí escolar i els principals resultats dels estudis de mobilitat.

Presentacions del projecte

El camí escolar és bàsicament una iniciativa adreçada als infants i a les seves famílies, però també és una millora que repercuteix a totes les persones residents a la barriada.

Pares i mares

Tallers i xerrades informatives per a donar conèixer el projecte i la posada en marxa del camí. (1h durada aproximadament) .S'han de senyalar les conseqüències positives de la presa d'autonomia i les avantatges de caminar. Es pot incloure una visita valorativa de l'itinerari proposat

c. L'inici del camí

En termes generals, es comença el camí escolar quan tots els agents implicats consideren que es donen les condicions acceptables, quan s'han realitzat les propostes tècniques, les propostes educatives i les propostes de divulgació.

El model de camí escolar que impulsa l'Ajuntament de Palma correspon al de **rutes autònomes** que afavoreixen la mobilitat a peu i l'autonomia dels infants en els desplaçaments escolars. Es promou que els infants a partir de 8 anys puguin anar sols a l'escola mentre que els més petits hi han d'anar acompanyats per una persona adulta (pare, mare, padrins, veïnats.....). El model de rutes autònomes no implica l'absència de supervisió dels menors, sinó que tota la comunitat (mestres, establiments col·laboradors, altres pares i mares...) exerceix una supervisió indirecta.

Una passa prèvia són els **tallers informatius amb l'alumnat de cicle superior**, que per l'edat, tenen les capacitats i habilitats teòriques per desplaçar-se per la ciutat de manera autònoma. Aquests tallers tenen una durada aproximada de 40 minuts. En el taller es comenten els resultats dels informes de mobilitat, les obres de millora que s'ha realitzat a l'espai públic i s'assenyalen els avantatges d'anar a peu. Com a suport es disposa d'un power point (veure document annex). En aquesta activitat hi col·labora el personal de Seguretat ciutadana

En aquests tallers es van lliurar els distintius per a les motxilles *A l'escola a peu*. Aquest identificador es pot completar amb una tarja amb algunes dades com el nom del centre escolar on està escolaritzat el menor o un telèfon de contacte.

d. Establiments col·laboradors

El projecte de camins escolars de l'Ajuntament de Palma recull la possibilitat que els comerços i altres entitats formin part de la ruta com a establiments col·laboradors. El comerç de proximitat esdevé un punt de referència per als infants que van tots sols, els quals saben que poden acudir-hi i demanar ajuda si es troben amb alguna dificultat.

- ☞ Permetre que cridin per telèfon (a l'escola, a la família....)
- ☞ Donar suport a una incidència o demanda concreta

Quins tipus de dificultats es poden trobar els infants ens els trajectes escolars

- S'han perdut, es troben desorientats
- Han pres mal (una caiguda, una ferida lleu..)
- Es troben indisposts /es
- Es sentin insegur perquè arriben tard, han perdut un objecte el mòbil
- Senten por o desconfiança d'altres persones (persones adultes, companys més grans...)
- Tenen conflictes, disputes...amb altres companys
- Ha plogut i s'han banyat
- Necessiten anar al bany

6. BIBLIOGRAFIA

Observatori de Palma

Població per barris de Palma.

http://www.observatoripalma.org/imgdb/archivo_doc10113.pdf

http://www.observatoripalma.org/imgdb/archivo_doc9065.pdf

Possessions de Palma

<http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=NTCS012979ZI25865&id=25865>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Sa_Vileta